

Ὁ Θεός τῆς Ἐκκλησίας καί οἱ «θεοί» τοῦ Νεοειδωλολατρικοῦ κινήματος τῆς ἐποχῆς μας

(Κείμενο ἀπό τό ἔντυπο

«Ὁρθοδοξία καί αἵρεσις» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καί Κυνουρίας,
τεῦχ. 112, Ἰούλ. - Σεπτ. 2020).

Ἡ πανανθρώπινη ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ

Τό ἐρώτημα περί τοῦ Θεοῦ ἀνήκει στά μεγάλα πανθρώπινα ἐρωτήματα, πού ἀπασχολοῦν διαχρονικά τόν ἄνθρωπο, ἴσως εἶναι τό μεγαλύτερο ἀπό αὐτά. Ἀκόμη κι ἂν ὁ ἄνθρωπος ἐπιχειρεῖ νά τό ἀποφύγει, ἀκόμη καί ὅταν τό περιφρονεῖ, αὐτό ὀρθώνεται ἀπαιτητικά μπροστά του. Μέ πολλούς καί διάφορους τρόπους ὅλοι ἀναγκαζόμεθα νά λάβουμε θέση ἔναντι τοῦ Θεοῦ, θετική ἢ ἀρνητική. Ὑπάρχει Θεός ἢ δέν ὑπάρχει; Τί εἶναι ὁ Θεός; Πῶς εἶναι; Ποιά ἡ σχέση Του μέ μᾶς; Ποιά ἡ σχέση Του μέ τόν κόσμο; Ἀκόμη καί οἱ ἄθεοι, ἀκόμη καί οἱ ἄπιστοι, ἀκόμη καί οἱ ἀδιάφοροι ἔχουν ἤδη λάβει μιά θέση ἔναντι τοῦ Θεοῦ (ἀρνητική, βέβαια). Ἀλλά καί ὁ τρόπος, μέ τόν ὁποῖο ζοῦμε, εἶναι μιά στάση ἔναντι τοῦ Θεοῦ. Ἡ φιλοσοφία ἀπό τήν πρώτη ἐμφάνισή της μέχρι σήμερα ἀσχολεῖται ἔντονα μέ τό ζήτημα. Κατ' ἐξοχήν, βέβαια, ἀναφέρονται σ' αὐτό οἱ θρησκείες. Ἡ θρησκεία ἀποτελεῖ πανανθρώπινο φαινόμενο, ὅπως χαρακτηριστικά διατυπώνει τήν ἀλήθεια αὐτή ὁ Πλούταρχος (46-127 μ.Χ.): «Περιφερόμενος, μπορεῖ νά βρεῖς πόλεις χωρίς τεῖχη καί φρούρια, πόλεις μέ κατοίκους ἀγραμμάτων, πόλεις χωρίς βασιλεῖς, πόλεις χωρίς σπίτια, πόλεις πού δέν ἔχουν ἀνάγκη ἀπό χρήματα καί νομίσματα, πόλεις χωρίς θέατρα καί γυμναστήρια. Πόλη, ὅμως, χωρίς θεούς καί ἱερά, πόλη χωρίς προσευχές, πόλη πού δέ χρησιμοποιεῖ ὄρκους ἢ μαντείες ἢ θυσίες γιά τήν ἐπίτευξη τῶν καλῶν καί γιά τήν ἀποτροπή τῶν κακῶν, κανείς δέν εἶδε, οὔτε πρόκειται νά δεῖ» (Πρός Κωλώτην, 31, 1125). Μόνο ὁ σύγχρονος εὐρωπαϊκός πολιτισμός κατά μέγα μέρος καί κατ' ἐξαιρέση ἀρνήθηκε τήν πραγματικότητα τοῦ Θεοῦ καί ἄσκησε σκληρότατη κριτική στή θρησκεία. Ἀλλά κι αὐτό, ὅπως προαναφέραμε, εἶναι μιά στάση ἔναντι τοῦ Θεοῦ.

Ἀπό Ὁρθόδοξη ἀποψη ἡ κατάσταση αὐτή (ἡ πανανθρώπινη ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ καί ἡ καθολική ἐμφάνιση τοῦ φαινομένου τῆς θρησκείας), ὀφείλεται στό γεγονός ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει δημιουργηθεῖ γιά νά βρίσκεται σέ συνεχή σχέση καί κοινωνία μέ τόν Θεό. Ὅταν ὑπάρχει αὐτή ἡ κοινωνία, ὅπως στήν περίπτωση τῶν Πρωτοπλάστων στόν Παράδεισο, τότε ὁ ἄνθρωπος λειτουργεῖ σωστά, εἶναι ἀπόλυτα ὑγιής καί αισθάνεται ὀλοκληρωμένος. Ὅταν ἡ κοινωνία μέ τόν Θεό διακόπτεται, ὅπως συνέβη μέ τήν πτώση τῶν Πρωτοπλάστων, τότε ὁ ἄνθρωπος παύει νά λειτουργεῖ ὀρθά, ἀσθενεῖ βαρύντατα («κατηρώστησεν ἡ ἀνθρώπου φύσις», κατά τόν ἅγιο Κύριλλο Ἀλεξανδρείας), εἶναι πλέον ἐλλιπής καί αισθάνεται μιά ἀπουσία, ἕνα

τεράστιο κενό. Ο μεταπτωτικός άνθρωπος, αγνοώντας τόν αληθινό Θεό και μή δυνάμενος ό ίδιος νά Τόν ανακαλύψει, επιχειρεϊ νά καλύψει τό κενό τής απουσίας Του, θεοποιώντας όσα τόν περιβάλλουν ή λατρεύοντας τά κατασκευάσματά του ή έπινοώντας άνύπαρκτους «θεούς» μέ τή λογική και τή φαντασία του. Έτσι προήλθαν οι θρησκείες. Αυτές, αν και πηγάζουν από μία φυσική ανάγκη του ανθρώπου, αποτελούν συστήματα πλάνης, γιατί οδηγούν σε ψευδείς και άνύπαρκτους «θεούς» και, όπωςδήποτε, μακράν του μόνου αληθινού Θεού. Ο μεταπτωτικός άνθρωπος, συστηματικά πλέον και χωρίς καμμία σχεδόν εξαίρεση, λατρεύει «τήν κτίσιν παρά τόν Κτίσαντα». Μέ τόν όρο «λατρεία» πρέπει νά έννοήσουμε και κάθε μορφή απολυτοποίησης, όπως απολυτοποιήσεις πίστεων, φρονημάτων, ιδεολογιών, ιδεολογικών συστημάτων, θελήσεων, έπιθυμιών, αλλά και άκραίων ανθρώπινων παθών! Η πλεονεξία, για παράδειγμα, είναι ειδωλολατρία, κατά τόν απόστολο Παύλο (Κολ. 3,5).

Η αρχαία ελληνική αντίληψη περί Θεού

Ο αρχαίος Έλληνισμός δέν μπορούσε νά είναι έξω από αυτή τή διαδικασία αναζήτησης του Θεού. Όπως γνωρίζουμε, όλοι οι πρωτόγονοι λαοί λάτρευαν τή φύση και τά φυσικά φαινόμενα (Παγανισμός), πίστευαν δέ στήν ύπαρξη όχι ενός, αλλά πολλών «θεών». Τό ίδιο ισχύει και για τούς αρχαίους Έλληνες. Εκείνοι, βέβαια, ανέπτυξαν έπιστήμη, φιλοσοφία, τέχνη και πολιτισμό, μέ τά όποια έπεξεργάστηκαν ιδέες του αρχέγονου Παγανισμού προς τήν κατεύθυνση ενός φιλοσοφικού μονοθεϊσμού. Ωστόσο, στοιχεία τής πρωτόγονης παγανιστικής κοσμοθεωρίας επέζησαν και κατέχουν κεντρική θέση στή σκέψη τους.

Έτσι, κατά τήν αρχαία ελληνική αντίληψη, στό τρίπτυχο Θεός - άνθρωπος - κόσμος προτεραιότητα έχει σαφώς ό κόσμος και όχι ό Θεός. Αυτός είναι αιώνιος και άδημιούργητος. Υπήρχε πάντοτε και δέν τόν δημιούργησε κάποιος «θεός» ή άνθρωπος. Η έννοια τής δημιουργίας, και μάλιστα από τό μηδέν («έξ ουκ όντων»), είναι άγνωστη στον αρχαίο Έλληνισμό, τό δέ φιλοσοφικό αξίωμα «τίποτε δέν προέρχεται από τό μηδέν» («ex nihilo nihil est») έχει και έδω απόλυτη ισχύ. Όπου γίνεται λόγος για «δημιουργία», αυτή νοείται ως διάπλαση από προϋπάρχουσα ύλη και μέ βάση αιώνια πρότυπα («ιδέες», κατά τόν Πλάτωνα), δηλαδή πρόκειται στήν ούσία για διαμόρφωση ή διακόσμηση του κόσμου. Ο κόσμος μας διέπεται από αιώνιους και άκατάλυτους νόμους, πού κανέναν δέν μπορεί νά τούς παραβεί, είναι δέ στό σύνολό του τελειότητα και άρμονία.

Βέβαια, υπάρχουν «θεοί», πολλοί ή ένας «θεός» κατά τή μεταγενέστερη αντίληψη μεγάλων φιλοσόφων. Αυτοί, όμως, δέν βρίσκονται εκτός, αλλά εντός του κόσμου και αποτελούν μέρος του. Επιπλέον, υπόκεινται στους ίδιους αιώνιους φυσικούς νόμους, στους όποιους υπόκεινται και οι άνθρωποι. Οι «θεοί», όπως και οι άνθρωποι, είναι δέσμιοι τής «μοίρας», τής «ανάγκης» ή τής «είμαρμένης», πού κυβερνά τόν κόσμο, και όφείλουν νά ενεργούν σύμφωνα μέ τή «μοίρα» τους («κατά μόρον» και όχι «υπέρ μόρον»).

Είναι γνωστό, άλλωστε, τό ἀρχαῖο ρητό «ἀνάγκα τε καί θεοί πείθονται» («στήν ἀνάγκη - μοῖρα ὑποτάσσονται ἀκόμη καί οἱ θεοί!»). Αὐτό σημαίνει ὅτι πραγματική ἐλευθερία δέν ὑπάρχει οὔτε στούς «θεούς», οὔτε στούς ἀνθρώπους.

Γενικότερα, οἱ «θεοί» τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔχουν ιδιότητες καί δυνάμεις, τίς ὁποῖες δέν ἔχουν οἱ ἄνθρωποι. Κατ' ἐξοχήν χαρακτηριστικό τους εἶναι, βέβαια, ἡ ἀθανασία, τό γεγονός ὅτι δέν ὑπόκεινται στόν θάνατο, ὅπως οἱ ἄνθρωποι. Ὡστόσο, διακατέχονται ἀπό τά ἴδια πάθη καί ἀπό τίς ἴδιες ἀδυναμίες τῶν ἀνθρώπων καί ἐξευμενίζονται μέ θυσίες καί τελετές. Ἡ περί «θεῶν» ἀρχαία ἑλληνική ἀντίληψη εἶναι μᾶλλον προσωπική, δηλ. οἱ «θεοί» τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔχουν προσωπικές ιδιότητες, ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, προσωπικά πάθη καί ἐπιθυμίες, ἔχουν διαφορές μεταξύ τους κ.λπ. καί δέν ἀποτελοῦν ἀπρόσωπες δυνάμεις. Περισσότερο ἀπρόσωπη εἶναι ἡ μεταγενέστερη μονοθεϊστική ἀντίληψη μεγάλων φιλοσόφων τῆς κλασικῆς ἐποχῆς (Πλάτωνα καί Ἀριστοτέλη), ὅπου ὁ «θεός» ἐκλαμβάνεται ὡς τό «ὄντως ὄν», τό «ὑψιστον ἀγαθόν», τό «πρῶτον κινοῦν» κ.λπ.

Προφανῶς, στήν ἐποχή τῆς ἐμφάνισης τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁ Ἑλληνισμός εἶχε συνειδητοποιήσει τήν ἀνεπάρκεια τῆς θρησκείας του καί ἀναζητοῦσε κάτι καλύτερο. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μᾶς διαβεβαιώνει ὅτι, ὅταν ἦλθε στήν Ἀθήνα, βρῆκε βωμό ἀφιερωμένο στόν «ἄγνωστο θεό» (Πραξ. 17,23), δηλαδή σέ κάποιον «θεό» πού λατρευόταν, προφανῶς ὡς ἀνώτερος καί τελειότερος ἀπό τούς γνωστούς «θεούς», ἐνῶ ἦταν ἄγνωστος. Ἀπό τό γεγονός αὐτό ἔλαβε ἀφορμή νά μιλήσει στούς Ἀθηναίους γιά τόν Χριστό.

Νεοειδωλολατρία καί «Νέα Ἐποχή»

Στήν ἐποχή μας τά τελευταῖα 25 χρόνια περίπου ἀναπτύσσεται ἕνα κίνημα μέ πολλές ἐπιμέρους ὁμάδες καί μέ κυρίαρχο αἶτημα τήν ἐπιστροφή στίς «ρίζες μας» καί, εἰδικότερα, στήν «πατρώα» πολυθεϊστική θρησκεία. Πρόκειται γιά τό κίνημα τῆς Νεοειδωλολατρίας ἢ Ἀρχαιολατρίας ἢ Νεοπαγανισμοῦ, μέ στοιχεῖα ἔντονα ἐχθρικά πρὸς τόν Χριστιανισμό, πρὸς τήν Ἐκκλησία καί πρὸς τό ἴδιο τό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Στό πλαίσιο ἑνός συχνότατα ἐμφανιζομένου παραληρήματος φανατισμοῦ, μισαλλοδοξίας καί ἐθνικισμοῦ, ὁ ἀποκαλούμενος ἀπό τίς ὁμάδες αὐτές «Ἰουδαιοχριστιανισμός», παρουσιάζεται ὡς ὑπαίτιος κάθε κακοῦ πού ἔχει συμβεῖ ἢ συμβαίνει στόν κόσμο! Εἰδικότερα, θεωρεῖται «θανατική ποινή τῆς Ἑλλάδος», «σάββανο τοῦ Ἑλληνισμοῦ» κ.ἄ. Ὅμάδες τοῦ χώρου κάνουν λόγο γιά ἐνεργούμενο ἤδη «ιερὸ πόλεμο», ὁ ὁποῖος «στό πρῶτο του στάδιο θά εἶναι καθαρά ἀντιχριστιανικός». Σέ κείμενα τῶν ὁμάδων ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός χαρακτηρίζεται «ἀσήμαντος ξυλουργός», «ψευτοθεός», «μιαρός», «ἀκάθαρτο καί βρωμερό πνεῦμα», «περιτετμημένος ἀγύρτης», «δολοφόνος», «κῆρυκας μίσους, διχασμοῦ καί μισελληνισμοῦ» καί πολλά ἄλλα βλάσφημα καί ἀνιστόρητα. Ὁ Σταυρός τοῦ Κυρίου ἀποκαλεῖται «θεομίσητο σύμβολο», «ἐμετικό καί ἀηδιαστικό» κ.ἄ., πού πρέπει νά ἀποκαθελωθεῖ ἀπό τούς δημόσιους χώρους. Οἱ Ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας ἀποκαλοῦνται ἐπίσης «ἀγύρτες», «δήμιοι»,

«άνδράποδα», «στυγεροί πρωτογενίτσαροι», «άνθρωπόμορφα κτήνη», «πράκτορες του ξένου θεού», «ένδεδυμένα μέ ράσα έρπετά» κ.ά. (βλ. Κυρ. Τσουρού, *Σύγχρονες αίρέσεις και «Νέα Έποχή»*, έκδ. Έννοια, 2018, σ. 212-215, Άρσ. Βλιαγκόφτη, *Οικουμενισμός, Νεοειδωλολατρία και Νέα Έποχή*, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 53-54 κ.ά.).

Πολλοί πιστεύουν ότι πρόκειται για γνήσια έλληνικό κίνημα έπιστροφής σέ κάποιο ένδοξο παρελθόν. Στην πραγματικότητα, όμως, άποτελεί μέρος του διεθνούς νεοπαγανιστικού κινήματος και είναι φαινόμενο ξενόφερο και ξενοκίνητο, έντασσόμενο στη γενικότερη άπόπειρα αναβίωσης των αρχαίων πολυθεϊστικών θρησκειών κάθε λαού. Είναι χαρακτηριστικό, ότι ελληνικές ομάδες του κινήματος μετέχουν σέ διεθνείς νεοπαγανιστικές όμοσπονδίες, όπως τό «Παγκόσμιο Συνέδριο Έθνικών Θρησκειών» κ.ά.

Είναι επίσης χαρακτηριστικό, ότι ο Νεοπαγανισμός έντάσσεται ή τουλάχιστον συνδέεται στενά μέ ένα άλλο ευρύτερο κίνημα, τή «Νέα Έποχή». Αυτό έμφανίστηκε στά μέσα περίπου του περασμένου αιώνα, άντλώντας τά βασικά στοιχεία του άπό τον Άποκρυφισμό («άπόκρυφο» σημαίνει δαιμονικό, κατά τήν Όρθόδοξη αντίληψη), άπό τήν Άστρολογία και άπό τίς άνατολικές θρησκείες (Ίνδουισμό και Βουδισμό). Η «Νέα Έποχή» έχει μιά ιδιαίτερη αντίληψη περί Θεού, ή όποία διαφέρει ριζικά άπό τή χριστιανική, όμοιάζει δέ μέ αυτή των άνατολικών θρησκειών και υίοθετείται έν πολλοίς άπό τό νεοπαγανιστικό κίνημα.

Κατά τό φρόνημα τής «Νέας Έποχής», δέν ύπάρχει ουσιαστική διαφορά μεταξύ Θεού, άνθρώπου και κόσμου. Βασικό δόγμα του κινήματος είναι ή άποψη ότι «Όλα είναι ένα» («Έν τό πάν», άπόλυτος πανθεϊστικός μονισμός). Ο «θεός» είναι μιά άπρόσωπη δύναμη, πού προσλαμβάνει διάφορες μορφές και σχηματίζει τά πράγματα του κόσμου. Κάθε πράγμα έχει ένα θείο πυρήνα, κάθε τί είναι μέρος τής άπρόσωπης θεότητας, «θεός» και κόσμος, τελικά, ταυτίζονται. Τό ίδιο ισχύει και για τον άνθρωπο. Προορισμός ή «σωτηρία» του είναι ή ανακάλυψη του θείου πυρήνα, πού ύπάρχει μέσα του, και ή ταύτιση μέ τήν άπρόσωπη θεότητα. Μιά τέτοια «σωτηρία» προέρχεται άπό τον ίδιο (αυτοσωτηρία - αυτολύτρωση) και δέν άπαιτεί κάποιον έξωτερικό λυτρωτή. Για τήν έπίτευξή της δέν είναι άπαραίτητη ή ένταξη σέ κάποια θρησκεία, ώστόσο όλες οί θρησκείες είναι «δρόμοι», πού οδηγούν στον ίδιο «θεό» (Πανθρησκεία). Ούτε είναι άπαραίτητη ή τήρηση κάποιου ήθικού κώδικα, γιατί δέν ύπάρχει διάκριση μεταξύ καλού και κακού! Επίσης, δέν έπαρκει γι' αυτήν ή διάρκεια μιάς ζωής, αλλά χρειάζεται νά επανέλθει κάποιος πολλές φορές στη ζωή μέ άλλο σώμα (μετενσάρκωση).

Άς δοϋμε πώς τέτοιες αντιλήψεις, έν πολλοίς ξένες ως πρός τήν αρχαία ελληνική παράδοση, υίοθετούνται, συμπλέκονται και προβάλλονται άπό όργανώσεις του νεοειδωλολατρικού κινήματος. Διαβάζουμε σέ έντυπά τους (άπό Άρσ. Βλιαγκόφτη, ό.π., σ. 60 έξ.): «Η Έθνική Θρησκεία διατείνεται ότι όλόκληρο τό Σύμπαν είναι έμψυχο και θεϊκό. Οί θεοί γεννιούνται και βρίσκουν τήν αναγνώρισή τους μόνο έντός του Κόσμου και διά του Κόσμου». «Ο κόσμος (είναι) αιώνιος και άγέννητος, άϊδιος, άνευ αρχής και τέλους, αυτογέννητος και αυτοπάτωρ, κύριος και τροφεύς του έαυτού του». «Ουδέν

ἄλλο τι καί ἄλλότριον τοῦ κόσμου ὑπάρχει ... Θεός ἐξωσυμπαντικός καί δημιουργός, ἢ δυνάμεις ἀγαθαί ἢ κακαί, ἐκτός τῆς ὅλης κοσμικῆς νομοτελείας, δέν ὑφίστανται». «Γιά μᾶς ὑπάρχει μόνον ὁ ρυθμός τοῦ Κόσμου καί ἡ κυριαρχία τοῦ ἀπροσώπου Νόμου. Δέν ὑπάρχει οὐδείς ἐξωκοσμικός θεός ... Ὅχι, ὑπάρχει μόνον ὁ λογικός καί ἀμετάβλητος φυσικός Νόμος, τοῦ ὁποίου τήν πραγματική καί ὄχι αὐθαίρετη δικαιοσύνη ὑπηρετοῦν οἱ Θεοί καί ὀφείλουμε νά ὑπηρετοῦμε καί ἐμεῖς συναπτόμενοι πρός τόν ρυθμό τοῦ Κόσμου, ὁ ὁποῖος μᾶς ὀδηγεῖ πάντοτε σύμφωνα μέ τόν Θεῖο Νόμο τῆς ἐξελίξεως πρός τήν τελείωσή μας».

«Κατά τήν πολυθεϊστικήν ἀντίληψιν ἅπαντα τά στοιχεῖα τοῦ Κόσμου εἶναι ἱερά καί θεῖα, ἐμψυχούμενα ὑπό Θεῶν Ὀντοτήτων». «Εἴμαστε λάτρεις τῆς Φύσεως». «Ἡ Μάνα-Γῆ ... θά σωθεῖ μονάχα ἀπό ἐκείνους πού θά τήν ἀγαπήσουν σάν μητέρα καί θά τήν λατρεύσουν ὡς θεά».

«Ἡ μετεμψύχωσις εἶναι τό θεμέλιον τῆς Ἑλληνικῆς Πνευματικότητος». «Ἡ μετεμψύχωσις ἦτοι κοινή πίστις τῆς θρησκείας τῆς Χρυσῆς Ἐποχῆς». «Ἐπανερχόμαστε (στή ζωῆ) γιά νά βαδίσουμε μέσα ἀπό αὐτές τίς συνεχεῖς παλιγγενεσίες στήν αὐτογνωσία καί τήν ἀποθέωσή μας, γιά τόν ἀπλό καί μόνο λόγο ὅτι σκοπός τοῦ σύμπαντος εἶναι ἡ δημιουργία συνειδήσεων, τῶν δέ συνειδήσεων ἡ τελείωσις καί ἡ ἀποθέωσις τους μέσα ἀπό τή γνώση ὅλων τῶν ἀληθινῶν αἰτίων τῶν φαινομένων».

«Δέν πιστεύουμε στήν Ἑβραϊοχριστιανική δυαδικότητα», δηλ. στή διάκριση μεταξύ καλοῦ καί κακοῦ! «Ἡ προσπάθειά μας εἶναι νά ξεφύγουν (οἱ ἄνθρωποι) ἀπό τόν διπολισμό τῶν ἐννοιῶν “Καλό” καί “Κακό”». «Ὁ πολυθεϊσμός ἀπελευθερώνει τόν ἄνθρωπο ἀπό ὅποιονδήποτε ἠθικό νόμο. Βάζει τήν ἠθική του πάνω στή φύση καί πουθενά ἄλλοῦ. Δέν ἔχει τήν ἔννοια τοῦ Καλοῦ καί τοῦ Κακοῦ». «Ὁ ἄνθρωπος δέν ἀναγνωρίζει κανέναν ὡς Κύριό του. Οὐδείς σωτήρας προορίζεται νά τόν σώσει. Ἀρκεῖται στήν αὐτοσωτηρία του μέ βάση τίς προσωπικές του δυνάμεις». «Κάθε ἄνθρωπος ἔχει τή δυνατότητα νά προβάλλει τό εἶναι του σέ θεό»!

Ἡ περί Θεοῦ μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας

Εἶναι φανερό ὅτι ἡ περί «θεοῦ» ἢ περί «θεῶν» ἀντίληψη τοῦ νεοειδωλολατρικοῦ κινήματος, καθώς καί αὐτή τῆς «Νέας Ἐποχῆς», διακρίνονται ριζικά ἀπό τήν ἀντίστοιχη τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Γιά τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἔχει ἀπόλυτη σημασία τό νά εἶναι ὀρθή ἡ περί Θεοῦ ἀντίληψη. Ἡ ὀρθή ἀντίληψη ὀδηγεῖ στόν ἕνα, μοναδικό καί ἀληθινό Θεό. Ἡ ἔστω καί μικρή ἀλλοίωσις τῆς ὀδηγεῖ σέ ἄλλους «θεούς», στούς «κοσμοκράτορας τοῦ σκοτους τοῦ αἰῶνος τούτου» (Ἐφ. 6,13). Νά γιατί ἡ Ἁγία Γραφή τονίζει ὅτι «πάντες οἱ θεοί τῶν ἐθνῶν δαιμόνια» (Ψαλμ. 95,5)! Νά γιατί οἱ ἅγιοι Μάρτυρες ἔχυναν τό αἷμα τους γιά νά μήν προσκυνήσουν τά εἰδωλα, ἔχοντας τήν ἀπόλυτη βεβαιότητα ὅτι μέσα σ' αὐτά κατοικοῦσαν δαίμονες. Αὐτούς ἀκριβῶς τούς «θεούς» μᾶς καλοῦν νά προσκυνήσουμε οἱ ὀπαδοί τοῦ σύγχρονου νεοειδωλολατρικοῦ κινήματος.

Ποιός είναι, όμως, Θεός της Ἐκκλησίας; Μήπως είναι ὁ Θεός τῶν φιλοσόφων; Εἶναι γεγονός, ὅτι ἐκεῖνοι ἀνακάλυψαν κάποιες γενικές ἀλήθειες περί Θεοῦ, ὅπως ὅτι ὁ Θεός εἶναι ἀγαθός, ὅτι εἶναι δίκαιος κ.ἄ., ὡστόσο ὁ Θεός **δέν ἀνακαλύπτεται** μέ ἀνθρώπινα μέσα, ἀλλά γίνεται γνωστός μόνο ὅπου **ἀποκαλύπτεται** ἢ φανερώνεται ὁ Ἴδιος. Ἡ Παλαιά Διαθήκη μαρτυρεῖ ἀκριβῶς γιά τίς ἀποκαλύψεις τοῦ Θεοῦ στούς «Πατέρας», δηλ. στούς Προφήτες καί στούς Δικαίους τῆς ἐποχῆς τῆς. Ἡ Καινή Διαθήκη μαρτυρεῖ γιά τό γεγονός ὅτι ὁ ἀποκαλυπτόμενος στήν ἐποχή ἐκείνη Θεός ἔγινε ἄνθρωπος, «ἐπί τῆς γῆς ὤφθη καί ἐν τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη» (Βαρ. 3,38), δίδαξε, θαυματουργήσε, σταυρώθηκε γιά τή σωτηρία μας, πέθανε στόν Σταυρό καί ἀναστήθηκε ἀπό τούς νεκρούς. Ἡ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μαρτυρεῖ γιά τό γεγονός ὅτι ὁ Ἀναστάς Κύριος ἀποκαλύπτεται στούς «καθαρούς τῆ καρδιά» (πρβλ. «μακάριοι οἱ καθαροί τῆ καρδιά, ὅτι αὐτοί τόν Θεόν ὄψονται», Ματθ. 5,8), δηλ. στούς Ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας, μέχρι σήμερα. Οἱ Ἅγιοι ἀποκαλοῦνται «θεόπτες», ἀκριβῶς ἐπειδή βλέπουν τόν Θεό ἀπό τήν παροῦσα ἤδη ζωή.

Εἶναι φανερό, ὅτι ὁ Θεός τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἓνα Πρόσωπο, εἶναι τό πανάγιο Πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Δέν εἶναι μιά ἀπρόσωπη ἐνέργεια ἢ δύναμη, ἀντίληψη πού θέλγει μέχρι σήμερα πολλούς ἀναζητητές μιᾶς γνησιότερης «πνευματικότητας». Γιά τήν Ὁρθόδοξη Παράδοση, ἀπρόσωπος Θεός σημαίνει ἀνύπαρκτος Θεός. Ὡστόσο, διά τοῦ Χριστοῦ καί μόνο διά τοῦ Χριστοῦ ἀποκαλύπτονται ἄλλα δύο θεῖα Πρόσωπα, διακεκριμένα μέν, ἀλλά καί ἐνωμένα μαζί Του ἀδιαχώριστα. Ἔτσι, διά τοῦ Χριστοῦ γνωρίζουμε τό μυστήριο τῆς Ἁγίας Τριάδος, δηλ. τό γεγονός ὅτι ὁ Θεός εἶναι μιά Φύση ἢ Οὐσία καί τρία Πρόσωπα ἢ Ὑποστάσεις, Πατήρ, Υἱός καί Ἅγιο Πνεῦμα. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστός μᾶς διαβεβαίωσε ὅτι Ἐκεῖνος εἶναι ἡ μοναδική «ὁδός» πρὸς τόν Πατέρα (Ἰω. 14,6), ἀλλά καί Ἐκεῖνος ὁ Ὅποιος ἀποστέλλει τό Ἅγιο Πνεῦμα. Ἀπό τά πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὁ Υἱός (ὁ Χριστός) εἶναι τό πιό οἰκεῖο σέ μᾶς πρόσωπο.

Ὁ Θεός δημιούργησε τόν κόσμον μέσα στόν χρόνο καί ἀπό τό μηδέν. Ὡς Δημιουργός, προϋπάρχει, βέβαια, τοῦ κόσμου. Κατά τήν Οὐσία Του βρίσκεται παντελῶς ἐκτός τοῦ κόσμου (εἶναι «πανταχοῦ ἀπών»), ἀλλά κατά τήν Ἐνέργεια ἢ κατά τίς Ἐνέργειές Του εἶναι «πανταχοῦ παρών». Ὅλα μετέχουν σέ Ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ (τουλάχιστον στή Δημιουργική καί στήν Προνοητική θεῖα Ἐνέργεια), ἀλλά καί ὅλα διακρίνονται σαφῶς ἀπό τίς θεῖες Ἐνέργειες, ὡς «ἐνεργήματα» (ἀποτελέσματα Ἐνεργειῶν). Αὐτό σημαίνει, ὅτι μπορεῖ νά ὑπάρχει μετοχή τοῦ Θεοῦ, ἀλλά ποτέ ταύτιση τοῦ Θεοῦ μέ τόν ἄνθρωπο ἢ τόν κόσμον. Ἡ ὑψίστη μορφή μετοχῆς εἶναι ἡ μετοχή στήν ἄκτιστη Θεοποιό Ἐνέργεια ἢ Δόξα τοῦ Θεοῦ, στήν ὁποία μετέχουν οἱ Ἄγγελοι καί οἱ θεωμένοι ἄνθρωποι (οἱ Ἅγιοι). Ἡ κατάσταση αὐτή ἐπιτυγχάνεται μόνο διά τοῦ Χριστοῦ καί μόνο μέσω τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ (τῆς Ἐκκλησίας). Ὅσοι φτάνουν στήν κατάσταση αὐτή τοῦ ἐν Χριστῷ δοξασμοῦ διατηροῦν ὅλα τά στοιχεῖα τῆς προσωπικότητάς τους, ἀλλά ταυτόχρονα μεταβάλλονται, ἀλλοιώνονται «ὀθνεῖαν ἀλλοίωσιν εὐπρεπεστάτην», γίνονται «ὄλοι φῶς», «ἐκλάμπουσιν ὡς φωστῆρες», καθίστανται «λάμποντες, ἀστράπτοντες, ἡλλοιωμένοι»!

Ἱερεὺς Σωτήριος Ὁ. Ἀθανασούλιας

1. Ὁ Νεοπαγανισμὸς εἶναι διεθνὲς κίνημα λατρείας τῆς φύσης καὶ ἀναβίωσης τῶν ἀρχαίων πολυθεϊστικῶν θρησκειῶν. Βρῆκε πρόσφορο ἔδαφος στή χώρα μας, ἐκμεταλλεζόμενος τό ἔνδοξο ἑλληνικό παρελθόν.

2. «Οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος. Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων!» (Α' Ἰω. 5, 20-21).